

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาการมีส่วนร่วมในงานวิชาการ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2545 จำนวน 43 โรงเรียน จำนวนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 583 คน ดังนี้

ตำบลที่มีโรงเรียน 1-2 โรงเรียน จำนวน 6 ตำบล มีคณะกรรมการทั้งหมด 143 คน

ตำบลที่มีโรงเรียน 3-4 โรงเรียน จำนวน 4 ตำบล มีคณะกรรมการทั้งหมด 209 คน

ตำบลที่มีโรงเรียน 5-6 โรงเรียน จำนวน 3 ตำบล มีคณะกรรมการทั้งหมด 231 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2545 ใน 13 ตำบล การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi -Stage Sampling) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จัดตำบลออกเป็น 3 กลุ่ม ตามจำนวนโรงเรียนในแต่ละตำบล

กลุ่มที่ 1 ตำบลที่มี 1-2 โรงเรียน จำนวน 6 ตำบล

กลุ่มที่ 2 ตำบลที่มี 3-4 โรงเรียน จำนวน 4 ตำบล

กลุ่มที่ 3 ตำบลที่มี 5-6 โรงเรียน จำนวน 3 ตำบล

ขั้นตอนที่ 2 ทำการสุ่มโรงเรียนตามสัดส่วน โดยกำหนดการสุ่มกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50 ของโรงเรียนที่มีอยู่ในแต่ละตำบล ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ตำบลที่มี 1-2 โรงเรียน จำนวน 6 ตำบล สุ่มตัวอย่างตำบลละ 1 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 6 โรงเรียน

กลุ่มที่ 2 ตำบลที่มี 3-4 โรงเรียน จำนวน 4 ตำบล สุ่มตัวอย่างตำบลละ 2 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 8 โรงเรียน

กลุ่มที่ 3 ตำบลที่มี 5-6 โรงเรียน จำนวน 3 ตำบล สุ่มตัวอย่างตำบลละ 3 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 9 โรงเรียน

รวมโรงเรียนที่ได้รับการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจำนวน 23 โรงเรียน

ขั้นตอนที่ 3 ทำการสุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนที่ได้รับการสุ่ม ตามสัดส่วนของผู้แทนกลุ่มบุคคลที่เป็นคณะกรรมการ ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากรายชื่อคณะกรรมการ ตามสัดส่วนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละโรงเรียน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่ต้องการ โดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ของ ดาร์วิน เฮนเดล (Darwin Hendel อ้างใน ครุฑ หาดูตระกูล : 2529 : ๗) คือ 234 คน

การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎี รูปแบบและวิธีการเก็บข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง จากนั้นได้ขอข้อเสนอแนะจากอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ทำการกำหนดรูปแบบ เนื้อหาและสร้างเครื่องมือ จากนั้นได้นำเสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข จัดพิมพ์และทดลองใช้ตามลำดับ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 1 ฉบับแบ่งเป็น 3 ตอน ซึ่งพัฒนามาจากเครื่องมือของชัยพร พัฒนรักษ์ (2540 : 95-98) และปัจฉิมา มูลเมือง (2542 : 79-85) ดังนี้

ตอนที่ 1 ภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม

ใช้สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และสถานภาพทางสังคม ใช้แบบสอบถามแบบมีคำตอบให้เลือก จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 การพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ใช้สอบถามข้อมูลในการพัฒนาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และการได้รับข้อมูลข่าวสารทางการศึกษา แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจตามข้อคำถามซึ่งสังเคราะห์และสร้างขึ้นจากเนื้อหาสาระในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 โดยให้เลือกตอบจาก 2 ตัวเลือก คือ ใช่ และไม่ใช่ มีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน และตอบผิดให้ 0 คะแนน แบบสอบถามมีจำนวน 25 ข้อ

2) การได้รับข้อมูลข่าวสารทางการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อประเมินค่าการได้รับข้อมูลข่าวสาร ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีแนวการตอบ 3 ตัวเลือก คือ การได้รับข้อมูลข่าวสาร ทางการศึกษาเป็นประจำ นาน ๆ ครั้ง และไม่เคยได้รับ จำนวน 20 ข้อ โดยตรวจและให้น้ำหนัก คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ 2 1 และ 0 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในงานวิชาการ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งพัฒนาจากการมีส่วนร่วมตามกรอบเนื้อหาของการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีแนวการตอบคือ เป็นประจำ นาน ๆ ครั้งและไม่เคย โดยให้น้ำหนักคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ 2 1 และ 0 ตามลำดับ จำนวน 27 ข้อ

ในกรณีที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สูงอายุ และมีปัญหาด้านการอ่านหรือ ด้านสายตา ผู้วิจัยได้เสนอให้ใช้การสัมภาษณ์ประกอบการตอบแบบสอบถาม

2. การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยได้ใช้แนวทางในการทดลองและวิเคราะห์ แบบสอบถามเพื่อการวิจัยของ อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน (2530 : 6-7, 36-39) โดยทดลองใช้ กับกลุ่มทดลองคือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนวัดบ้านเหล่า อำเภอแม่แตง จำนวน 15 คน ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนส่วนใหญ่ ที่จะเป็นผู้ตอบจริง โดยให้ตอบแบบสอบถามเพื่อทราบระยะเวลาในการตอบ รวมทั้ง วิเคราะห์ ความเห็นของกลุ่มทดลองเกี่ยวกับเนื้อหา ภาษา ความยากง่ายในการตอบ วิธีการ และความน่าสนใจ ของข้อคำถาม ซึ่งการวิเคราะห์ผลการทดลองปรากฏดังนี้

2.1 ผลการพิจารณาเวลาในการตอบแบบสอบถามโดยเฉลี่ยของผู้ตอบ ใช้เวลาโดย เฉลี่ย 40 นาที อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ว่าเป็นเวลาที่เหมาะสม

2.2 ผลการประมวลความเหมาะสมของข้อคำถามรายข้อ ทั้งด้านภาษา ความหมาย เนื้อหา คำชี้แจง และวิธีการตอบ พบว่า ผู้ตอบเกินร้อยละ 80 เห็นว่ามีความเหมาะสม

2.3 ผลการพิจารณาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม จากการวิเคราะห์ผล การตอบคำถามแต่ละข้อ พบว่า ผู้ตอบได้ให้คำตอบที่สอดคล้องกันกับแนวดำเนินงานตามบทบาท หน้าที่ของคณะกรรมการ และสอดคล้องกับสภาพการดำเนินงานที่เป็นจริงตามที่พบในโรงเรียน ทั้งนี้ จากการทดลองใช้แบบสอบถามจำนวน 2 ครั้ง กับกลุ่มทดลองกลุ่มเดียวกัน ผลการตอบมี ความใกล้เคียงกันถือว่าแบบสอบถามมีความเที่ยง

สรุปได้ว่าแบบสอบถามมีความสมบูรณ์เพียงพอ สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลได้ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ขอนหนังสือจากสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอแม่แตง เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ขอนหนังสือจากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอแม่แตง ถึงผู้บริหารโรงเรียนซึ่งเป็นโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมรวมทั้งทั้งนำเสนอแบบสอบถาม

3.3 ขอรับแบบสอบถามที่ผ่านการตอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คืนจากผู้บริหารโรงเรียน

3.4 ดำเนินการเก็บรวบรวม และตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถามเพื่อเตรียมวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows Version 10 การวิเคราะห์ดำเนินการตามระเบียบวิธีทางสถิติ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

4.1 ข้อมูลพื้นฐานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับภูมิหลังและการพัฒนาศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารทางการศึกษา ดำเนินการดังนี้

1) ข้อมูลภูมิหลังของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้ความถี่(Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2) ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) กำหนดเกณฑ์ในการแปลผลการมีความรู้ความเข้าใจตามค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 0.51 - 1.00 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจ

ค่าเฉลี่ย 0.00 - 0.50 หมายถึง ไม่มีหรือมีความรู้ความเข้าใจน้อย

3) ข้อมูลการได้รับข้อมูลข่าวสาร ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลผลการได้รับข้อมูลข่าวสารตามค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.34 - 2.00 หมายถึง ได้รับข้อมูลข่าวสารเป็นประจำ

ค่าเฉลี่ย 0.67 - 1.33 หมายถึง ได้รับข้อมูลข่าวสารนาน ๆ ครั้ง

ค่าเฉลี่ย 0.00 - 0.66 หมายถึง ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสาร

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อ 1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในงานวิชาการ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

สถิติที่ใช้ การศึกษาการมีส่วนร่วมในงานวิชาการ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นำเสนอด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) กำหนดเกณฑ์การแปลผลตามค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.34 - 2.00 หมายถึง มีส่วนร่วมมาก

ค่าเฉลี่ย 0.67 - 1.33 หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 0.00 - 0.66 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย

วัตถุประสงค์ข้อ 2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภูมิหลัง และการพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

สถิติที่ใช้ ในการศึกษาความสัมพันธ์ของภูมิหลัง ของคณะกรรมการสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ สถิติที่ใช้คือ การทดสอบไคสแควร์ (Chi – square Test : χ^2 - test) ส่วนการศึกษาความสัมพันธ์เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอแม่แตง สถิติที่ใช้คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)